

På sporet af det etiske menneske

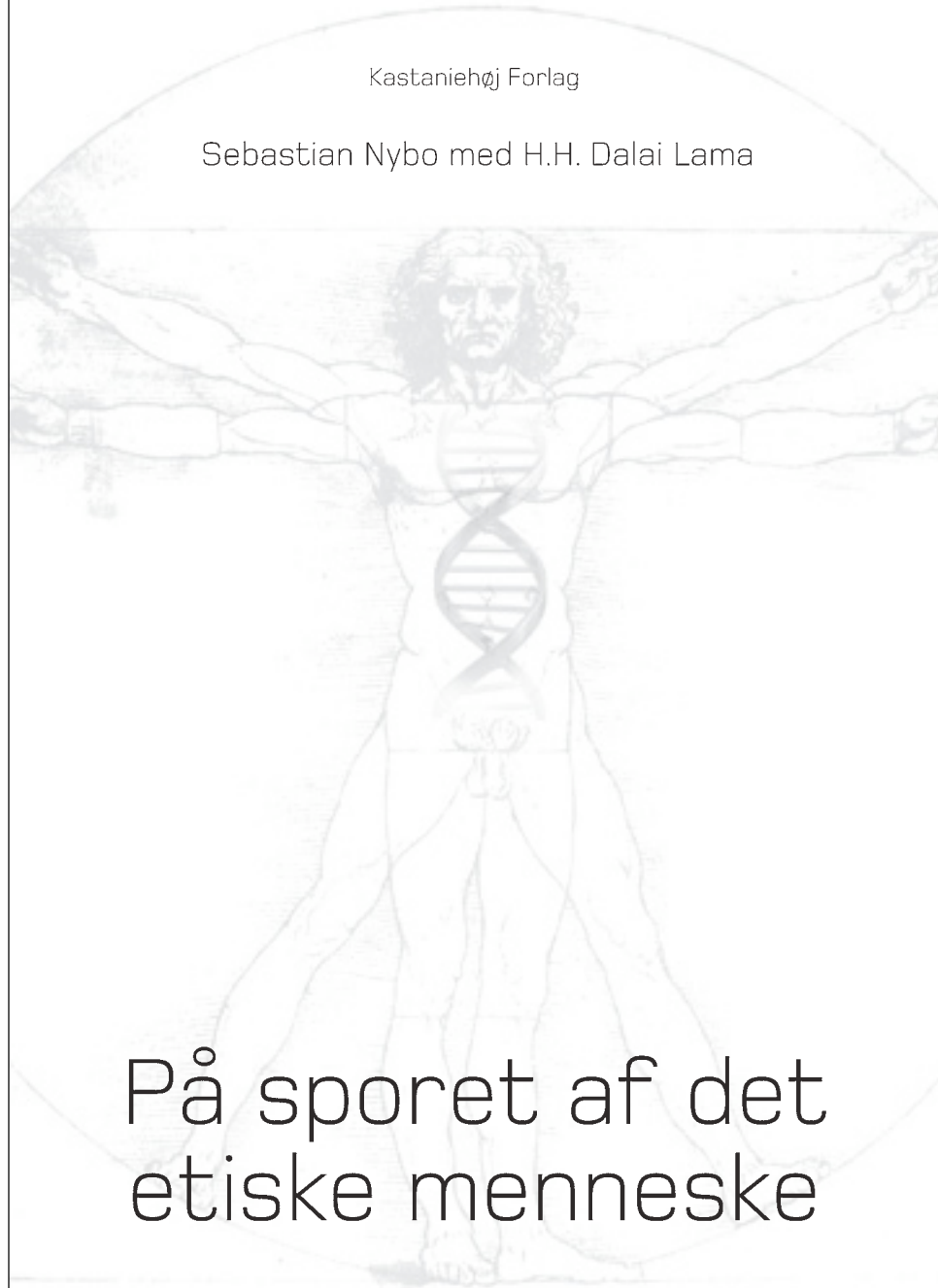

Sebastian Nybo med H.H. Dalai Lama

Kastaniehøj Forlag

Kastaniehøj Forlag

Sebastian Nybo med H.H. Dalai Lama

På sporet af det etiske menneske

Sebastian Nybo med Hans Hellighed Dalai Lama
På sporet af det etiske menneske

© 2009 Sebastian Nybo og Kastaniehøj Forlag IS

Omslag: Bohemian, ved Henrik Hauge

Indholdssats: Janus René Andersen

Tryk og indbinding Norhaven A/S

1. udgave, 1. oplag, 2009

ISBN: 978-87-92425-03-4

Kastaniehøj Forlag IS

Brorfeldevej 5

4350 Ugerløse

www.kastaniehoejforlag.dk

Gengivelse eller reproduktion af indholdet er ikke tilladt,
medmindre der foreligger en skriftlig tilladelse
fra Kastaniehøj Forlag IS.

Indholdsfortegnelse

TAK	9
MESTEREN OG HANS DISCIPEL	11
INDLEDNING	15
Ethiske dilemmaer ligner hinanden overalt i verden • Den buddhistiske visdoms hav • Erhvervs livet – nøglen til radikale forandringer • Ridderskabets kodeks • Alt er et spørgsmål om kærlighed • Den åndelige mellemstation er unødvendig • Hvad er opskriften på et menneske? • Etikken er i vores gener	
MYRER ER VIGTIGERE END VI ER	26
Kapitalisme version 2.0 – i hvilken vi tilbringer vores liv med at længes efter ting vi ikke har brug for • ”Dommedagsuret” tikker • Forandring er godt – total transformation er bedre • Verden A/S er under alvorligt pres • Korsveje • Vi er ét folk • Overbefolkning og naturlig migration • Er vi programmeret til kulturel mangfoldighed?	
HISTORIEN – TIL AT LÆRE AF	39
Strudsens attitude • Hvordan er det kommet så vidt? • Absurde paralleller • De rigeste 200 tjener mere end de 200 millioner fattigste ... • Vi ser tingene som vi tror de ser ud ... ikke som de er • Er vi en selvdestruktiv art? • I større målestok	
VI HAR DE FORNØDNE RESSOURCER	51
Vestkystens vindblæste træer • Vi får fortalt forskellige historier	
MENTAL UROKKELIGHED	59
Skæbnelotteriet – hvad trak du? • At vågne op til virkeligheden	

ETIK – VORES PSYKOLOGISKE RYGRAD	67
Lighed er en absolut etisk kerneværdi • Forretningsetik	
EVOLUTIONENS NÆSTE TRIN: HOMO SPIRITUALIS	72
Vores indre målsøger • Gud, evigheden og alt det dér • Ny vin på gamle flasker? • Videnskaben ”tildeler” os evigt liv • Evigheden kan medføre dovenskab • Lotusblomsten • De ydmyge profeter • Vi ved det allerede	
AT GØRE EN FORSKEL	81
Der er brug for radikal fornyelse	
MOD TIL AT FORANDRE DET JEG KAN	86
Meditation – en vej til frihed • Frigør dit talent • Vores indbyggede etiske navigationssystem • Intellect, følelser og intuition – den perfekte triade • Sådan kan intuitionen frigøres • Hvori består kuren? • Vi er summen af vores handlinger	
VISDOM I AKTION	97
Giv og vær velsignet • Ikke-vold • Du må ikke dræbe • Kodeks for Det Ethiske Menneske	
FORANDRING Gennem ARBEJDE OG FORRETNING	105
Ren forretning • Hvorfor er det gennem erhvervs livet at verden skal ændres? • ”I må være frygtelig bange” • Det gælder vores overlevelse • Komplexiteten stiller nye krav • Indefra kommende forandring • Retningslinjer for Ethiske Virksomhedsejere • Myten om at ”kun den stærke overlever”	
ÆGTE LEDERSKAB	117
Inspiration • Den gamle hanløve • Retningslinjer for dem der leder andre • Ærligt arbejde • Retningslinjer for den Ethiske Medarbejder	
KONKLUSION: DE BEKVEMME FORRÆDERIERS TID ER FORBI	127
Verden er lille • Utopia • Der er håb • At leve er et mysterium • Et nyt dagry	
LITTERATUR, KILDER & REFERENCER	139

Der er ingen andre
(Ramana Maharshi)

Tak

Først vil jeg takke Hans Hellighed den 14. Dalai Lama for al den tid han afsatte til at tale med mig om disse vanskelige emner. Jeg er taknemmelig over den varme, forståelse og indsigt han omgav mig med, i de tre ellers så kolde dage i november 2005 i Dharamsala i Nordindien.

Så vil jeg gerne takke Lakha Lama for at ansøre mig til at skrive denne bog – jeg tror ikke han vidste, hvilken rejse han sendte mig ud på med dette projekt – eller også gjorde han lige netop. Lakha Lama var den første lama jeg mødte, og som bor i mit hjemland Danmark. Han blev hurtigt en stor inspirationskilde da han åbnede porten til den tibetanske kulturs og den buddhistiske filosofis visdom for mig. Senere var det ham der arrangerede mine samtaler og møder med Hans Hellighed Dalai Lama.

Efter at have takket de to Lamaer der – hver især – har spillet to centrale roller i bogens tilblivelse, vil jeg også gerne takke de mennesker der har hjulpet med at skrive og producere bogen – og her er det først min engelske redaktør Paul McNeice jeg takker for første gennemskrivning – på engelsk.

Dernæst er det min assistent Marianne Petersen der hjalp mig med at udskrive de mange timers samtaler med Hans Hellighed Dalai Lama – hvilket ikke var nogen helt let opgave. Tak fordi du

gik så meget op i denne opgave og udviste så stor omhu. Og til Mille Duvander for din grundige research.

Og tak til dig – Christian Have – for din sparring på første udkast og for din støtte og førstehjælp når jeg gik i stå i skriveprocessen – og for dit venskab der betyder så meget for mig.

Jeg vil også gerne takke min ven og sprogværter Dinke van Damme, som brugte 10 dage – nonstop – sammen med mig i et stormomsust sommerhus i Nordsjælland – og hvor det nogle gange stormede mere indendørs end udenfor. Tak fordi du holdt ud.

Også en dyb tak til min søster Pernille og hendes mand Stiig for at vise mig hvad uselvsk kærlighed er, og for at give mig et indblik i alle de udfordringer I møder fra alle sider – selv fra dem der skulle hjælpe jer. I giver aldrig op – for jeres børns tarv er vigtigere end noget andet – og det beundrer jeg jer for.

Så vil jeg afslutningsvis takke mit danske forlag, Kastaniehøj – som udgøres af duoen Anja Desirée Lykkeberg og Hanne Steinicke – hvor det er Hanne, der nænsomt og med indføling har oversat bogen fra engelsk til dansk og Anja der – ud over at stå for den danske redigering også fik mig til at indsamle de etiske cases, der nu er inkluderet i bogen – og som hjælper med at tydeliggøre, at alle – uanset stilling, rang eller sociale vilkår – kan gøre en aktiv indsats for en bedre og mere socialretfærdig bæredygtig fremtid for jorden.

Mesteren og hans discipel

En sen eftermiddag sad mesteren alene i fordybelse. Solens sidste stråler næsten kærtegnede hans ansigt og lagde et orangegyldent skær omkring ham. Alt i ham åndede ro – ja, det virkede næsten som om roen kom inde fra ham og spredte sig til omgivelserne. Som var han roens centrum og ikke bare dens beskuer. Der var fredeligt i den lukkede gårdhave, og det var som om tiden stod stille i luften ligesom en guldsmed der hænger over søen en lun eftermiddag. Derfor lød dørens knirken også langt højere end den egentlig var, da en af hans unge disciple langsomt nærmede sig. Det var tydeligt at den unge discipel absolut helst ville undgå at forstyrre sin mester; men der var noget i hans indre der trængte sig på, og som gjorde det svært for ham at bevare roen. Han satte sig i behørig afstand af sin mester og ventede – i respekt for sin mesters kontemplation – på at mesteren ville åbne sine halvt lukkede øjne helt og kalde ham til sig. Det varede dog ikke længe før han, i utålmodighed efter at stille mesteren sit spørgsmål, kom til at rømme sig. Først ganske svagt; men da han måtte gentage det adskillige gange, endte det med at blive så højlydt at det gav et lille ekko fra søjlegangen, der løb rundt om gårdhaven. Først da åbnede mesteren sine øjne og så på ham. Med hånden gjorde han tegn til at disciplen skulle sætte sig hos ham – hvilket han hastigt gjorde, og da mesteren så at den unge discipel havde fundet sig til rette, sagde han:

”Der er noget inde i dig der har travlt.”

Den unge discipel så på sin mester og sagde: ”Der er så uendeligt meget der trænger til at blive ændret i verdenen. Lige meget hvor mit blik falder, ser jeg undertrykkelse, ydmygelse og fattigdom. Jeg ser uretfærdighedens fornædelse i ofrets øjne og grådighedens dejagtige ansigt hos de rige. Jeg ser dyrene blive pint, ligesom jorden og luften i ubetænksomhedens egocentrede, selvfede skygge. Den ubevidste kriger hærger fortsat og spreder død, smerte og lidelse. Hvorfor er jeg blevet givet denne evne til så tydeligt at se, hvad der er forkert og uretfærdigt, men ikke evnen til at ændre det? Mine bestræbelser er ikke andet end en dråbe i havet, og alligevel synker jeg udmattet om på min seng hver aften. Min utilstrækkelighed piner mig og lader mig aldrig finde fred, for der er SÅ meget mere der skal gøres.” Tårer løb ned over hans kinder mens han fortsatte. ”Hver gang jeg sidder og spiser, ser jeg den sultne bag mine øjenlåg, og hver gang jeg hviler, ser jeg det fattige barn der træller for en bid brød. Så nu spørger jeg dig – min vise mester – hvordan kan jeg gøre mere end det jeg gør, for det er slet ikke nok. Og tiden er kostbar, for jeg ved at hvert eneste sekund jeg ikke gør noget, betyder at menneskeheden lider.”

Mesteren lænede sig frem og tog den unge discipels hænder i sine og sagde: ”Da jeg var ung, ville jeg også forandre og frelse verden – og det er et smukt ønske. Men det tilkommer ikke ét menneske at frelse alle – for kun det enkelte menneske kan i sandhed frelse sig selv. Da jeg blev lidt ældre, forekom det rigtigt at hjælpe de mennesker der var tæt omkring mig, og jeg lærte, at hvis hjælpen gør den hjælpne passiv, er det bare en anden form for undertrykkelse. I dag har jeg indset at det vigtigste er, at jeg frelser mig selv – for al frelse i verden begynder dybest set med at den enkelte frelser sig selv. Derfor er mit råd til dig at du skal gøre hvad du kan hver dag, med de ressourcer du har – men husk også at lade glæden fylde din sjæl med liv og energi, ellers varer det ikke længe, før du ikke kan gøre noget for nogen. Læg nøje mærke til hvordan hverken solen eller regnen alene kan ånde liv i

planterne – på samme måde kan det smelte din glæde og din sorg sammen til fornyet skaberkraft og derved blive en del af den utrættelige vilje. Læg mærke til hvor underfuldt og magisk livet er, for det er din næring, din kilde og dit udspringspunkt. Husk at det er i det lys, i kærligheden og i glæden, at du finder styrken til at gå ind i mørket, i uretfærdigheden og i smerten for der at gøre alt hvad du kan. Og gør du det – uden at skele til hvor meget eller hvor lidt andre gør – så vil du mærke lykken lægge sig om dig som det beskyttende tæppe, en moder lægger om sit sovende barn. Da er du en del af fællesskabets inderste, skabende væsen og du næres af livets varme og kan derved samle styrke og mod til at bruge dit unikke potentiale fuldt ud til gavn for alt liv på jorden.

Indledning

Lev ikke i fortiden og drøm ikke
om fremtiden. Fokusér på nuet.
(*Buddha*)

I dag trænger vi mere end nogensinde til at gøre brug af disse visdomsord. Menneskeheden har skabt en verdensorden der mildest talt har vist sig at have ødelæggende konsekvenser for miljøet, for dyrene og for os selv. Vi er nødt til at imødegå de udfordringer vi og jorden står over for – og der er ingen gode undskyldninger for ikke at gøre noget ved det.

Vi er nemlig ikke længere uskyldige, beskyttet af vores uvidenhed om fortiden. Vi ved at det ikke er tilstrækkeligt bare at drømme om en prægtig fremtid. Vi ved at der skal mere end blot gode intentioner til for at skabe en verden, hvor alle skabninger lever i harmoni med hinanden og med miljøet. Og vi ved at vi har meget at gøre.

Uret tikker. Se dig omkring. Følg med i nyhederne. Kan du fornemme, hvor meget den globale transformation haster?

Overalt på kloden indtræffer katastrofer, som understreger nødvendigheden af forandring: Tsunamier, orkaner, global opvarmning, overbefolkning, forurening, borgerkrige, epidemier og centralisering af magten hos en håndfuld multinationale virksomheder.

Demokratiet er bredt for tyndt ud, den ekstreme fattigdom er tiltagende, og den absurd urimelige fordeling af verdens rigdom og ressourcer skaber håbløshed og fortvivlelse for milliarder af fattige. Vi er nødt til at se dette i øjnene og gøre noget ved det, og vi er nødt til at gøre det *nu*.

ETISKE DILEMMAER LIGNER HINANDEN OVERALT I VERDEN

Min fascination af menneskeheden og vores til tider ret så besynderlige adfærd har ført mig rundt i verden, og jeg har haft det ekstremt dejlige privilegium at møde og lære af mange vise og inspirerende mennesker. Selv blandt disse er Tibets lamaer og deres urokkelige troskab mod ikke-voldelige principper langt ud over det sædvanlige.

Idéen til at skrive denne bog stammer fra et møde i København, hvor Dalai Lama og Rinpoche Lakha Lama – som er leder af de tibetanske buddhister i Danmark – drøftede hvordan den globale bevidstheds etik og menneskelig anstændighed kunne hæves. Rinpoche Lakha spurgte Hans Hellighed Dalai Lama om han ville overveje at være med til at skrive en bog om dette emne. Dalai Lama syntes straks om idéen og gik gerne med til at lade sig interviewe. Senere viste Rinpoche Lakha mig den ære at foreslå at jeg stod for interviewene og skrev bogen.

Hvis der er ét menneske der har sat sig selv ind på at løse menneskelivets dilemmaer, er det Dalai Lama. Få er som han kendt for at kunne bevare et kærligt, filosofisk overblik over menneskers følelser og adfærd og konsekvensen heraf, og det er en stor ære at han med glæde accepterede at være med i denne bog og efterfølgende har fulgt dens proces. Jeg vil i den forbindelse med det samme gøre opmærksom på at denne bog ikke er lavet som de ellers velkendte samtalebøger med Dalai Lama. Ønsket har været at forene den erfaring jeg har fået ved at arbejde med virksomheder og mennesker verden over med hans buddhistiske, livskloge og filosofiske tilgang til livet. Derfor vil der løbende være uddrag fra min samtale med Dalai Lama, hvor han forholder sig til nogle af de spørgsmål, der er bærende for denne bog.

I arbejdet med denne bog begyndte jeg slet og ret at stille spørgsmål og samle historier fra alle mulige mennesker. Takket være mit internationale erhvervsnetværk var jeg i stand til at kontakte i hundredvis af lønmodtagere, mellemledere og tople-

dere verden over og kunne derved sikre, at alle niveauer i det traditionelle virksomhedshierarki var repræsenteret.

Svarene og historierne viste at mange mennesker allerede er begyndt at afprøve nye fremgangsmåder. Uafhængigt af handel, kultur og nationalitet er der nemlig en generel følelse af at tingene er *nødt* til at ændre sig, fordi meget ved det globale marked og det globale samfund i dag er kørt af sporet.

En grundig gennemgang af foreliggende forskningsresultater afslørede at *arbejdsrelaterede etiske dilemmaer på det globale plan minder meget om hinanden*. Dilemmaernes baggrund og nærmere omstændigheder veksler selvsagt fra land til land; men essentielt betragtet er de etiske dilemmaer virksomheder, ledere og ansatte står over for, slående ens verden over – og det samme gælder deres løsninger.

DEN BUDDHISTISKE VISDOMS HAV

Efter grundige overvejelser og forberedelser fløj jeg til Dharamsala i det nordlige Indien for at mødes med Hans Hellighed Dalai Lama.

En kold vind havde blæst gennem Himalaya-bjergene i dagevis, og luftfugtigheden fik blæsten til at skære sig vej som knive gennem de mange lag tøj jeg havde på. Skyer hastede over den blygrå himmel idet jeg krydsede gårdspladsen mellem det tibetanske tempel og det lille slot, hvor Dalai Lama bor.

Sikkerhedskontrollen var skrapere end nogensinde før i de mange år jeg var kommet her. Dalai Lama var for nylig blevet erklæret for terroristmål fordi han havde talt om uretfærdigheden i verden. Jeg drak varm te i venteområdet og betragtede de utallige æresdoktorater, udmærkelser og officielle gaver Dalai Lama havde modtaget gennem de seneste 50 år. Bag mig hang et stort topografisk kort over Tibet, og jeg tænkte på dette land, som i bund og grund er ét stort bjerg.

Gennem korridoren hørte jeg Dalai Lamas stemme. Vi hilste

på hinanden, og den varme forbindelse vi så ofte før havde haft, når jeg havde mødt ham via mit arbejde i Tibet Charity, var hurtigt genetableret. Det forbløffer mig stadig hvor let man kommer til at føle sig omgivet af hans nærvær. Jeg ved at Dalai Lama har en travl tidsplan, men han tager sig alligevel al den tid vi behøver.

Dalai Lama er fuld af indsigter, og han var som altid ivrig efter at samle ny viden og nye perspektiver. Hele vejen gennem vores samtaler udviste han en bemærkelsesværdig evne til at kaste nyt lys over principper for menneskeligt potentiale, etik, lederskab, religion og den komplekse verden af i dag. Vi talte om de stærke og svage sider ved forskellige globale økonomiske systemer, og om at finde mening i vores dagligdag og i vores job.

Min beundring for Dalai Lama er vokset betragteligt under vores samtaler. Hans umådelige viden og ydmyghed har inspireret mig – og bør inspirere andre – til at søge dybt i deres eget indre efter svar, som ofte er skjult, gemt bag komfortens, materialismens eller snæversynets gardiner. Aldrig har jeg følt mig så velkommen som i Dalai Lamas tilstedeværelse. Han lod mig se et glimt af den buddhistiske visdoms mægtige hav, som han udtrykker, og det er jeg ham evigt taknemmelig for. Men det er først og fremmest lyden af hans latter jeg glæder mig over.

ERHVERVSLIVET – NØGLEN TIL RADIKALE FORANDRINGER

Selv om denne bog er skrevet til det enkelte menneske, er det alligevel vigtigt at sætte et specielt fokus på erhvervs- og arbejdslivet, fordi mange af den menneskelige adfærds iboende negative mønstre først og fremmest manifesterer sig på netop dette område af livet. Det er derfor også det sted hvor vores fremtid hurtigst og mest fundamentalt kan ændres til det bedre.

Hvis man for eksempel ser på verdens 100 stærkeste økonomier, er halvdelen af dem private, multinationale virksomheder, og den anden halvdel er stater. Eksempelvis har Exxon Mobil en

økonomisk kapacitet der er på størrelse med Pakistans. I virkeligheden har disse multinationale selskaber større magt og større økonomisk styrke at sætte bag magten end mange af verdens demokratiske valgte regeringer. Der træffes beslutninger udelukkende ud fra profithensyn og uden på nogen måde at skele til det kollektive verdenssamfunds demokratiske regler.

Ofte afhænger hele landes (og deres indbygges) skæbne mere af beslutninger truffet på bestyrelsesmøder i disse kapitalistiske organisationer end på demokratiske processer og holistiske overvejelser.

RIDDERSKABETS KODEKS

I det 14. århundrede erklærede den franske ridder Geoffroi de Charny, en førende talsmand for ridderskabets moralske kodeks: ”De der evner mere, bør gøre mere.” Vi behøver ikke at spille riddere, men hans budskab er rent og enkelt: stor magt, stor rigdom og store evner går hånd i hånd med stort ansvar.

Vi har *alle*, fattige såvel som rige, et fælles ansvar for verden. De rige har blot i sagens natur et større ansvar fordi deres rigdom giver dem en større indflydelsessfære. Jeg vil vende tilbage til begrebet indflydelsessfære og hvordan vi kan gøre bedst muligt brug af den.

Et lille antal individer har bogstaveligt talt magt til at ændre verdens gang radikalt og forbedre livsvilkårene for millioner af deres medmennesker. Dette er en fantastisk mulighed at have, og det er en stor forpligtelse at bruge den godt.

Det er imidlertid vigtigt at gøre sig klart at *alles* handlinger gør en forskel. Personer med mindre indflydelse fungerer blot i en mindre målestok. Deres menneskelige potentiale kan være lige så stort som eller sågar større end en succesfuld forretningsmands eller en verdensleders. Det er med andre ord ikke dine handlingers målestok der gør dig etisk ansvarlig, men slet og ret det at *du* gør den største forskel, som *du* på nogen måde kan.

ALT ER ET SPØRGSMÅL OM KÆRLIGHED

Vi mennesker besidder den mentale kapacitet og åndelige drivkraft der sætter os i stand til at handle ud over vores instinkter. Det hører med til vores natur at vi gør os overvejelser omkring livets mening, og vores adfærd afgøres i høj grad af denne eksistentielle søgen.

Fra tidernes morgen er der opstået forskellige filosofier og religioner, alle repræsenteret af åndeligt oplyste ledere som har udbredt sig om den sande vej til Gud. Det er interessant at bemærke, at når vi bortfiltrerer de forskellige kulturelle baggrunde, kan essensen af alle de forskellige traditioners åndelige lære opsummeres i ét ord – kærlighed. Kærlighed til den jord vi lever på, kærlighed til vores medmennesker og kærlighed til det guddommelige (Gud) der inspirerer os og vejleder os.

Ud af dette enkle og smukke universelle budskab er vokset mange forskelligartede metoder, teknikker, praktikker og måder at realisere vores guddommelige søgen på.

Men med tiden er gode principper i alt for mange tilfælde blevet forvrænget i ringere menneskers hænder. Veje til åndelig befrielse blev til firkantede love, håndhævet af skånselsløse religiøse regimer, hvis ledere havde glemt den kærlighed og tolerance de oprindelige oplyste mestre havde prædikeret. Og herigennem har alle de store religioner udviklet sig til stive dogmatiske systemer som i bund og grund holder folk fast i en tilstand af frygt i stedet for at støtte dem i at finde deres indre potentiale.

Frygt og blind religiøs tro har indgivet os en stærk tendens til altid at holde fast i hvad vi har, aldrig at ønske noget som helst ændret, ikke engang selvom vi er bevidste om store fejl og mangler ved de systemer og strukturer vi går ind for. Og denne tendens er særdeles farlig, set i lyset af verdens aktuelle tilstand.

Svaret på dette problem består i at stille ind på vores indre spirituelle åre, udvikle den og kollektivt nå et højere bevidstheds-

niveau – det næste naturlige trin i den menneskelige evolution: homo spiritualis.

Det gælder overlevelsen.

DEN ÅNDELIGE MELLEMLATION ER UNØDVENDIG

Snart sagt alle åndelige traditioner rundt om på kloden er enige om menneskets tredelte beskaffenhed: sind, krop og ånd. Vi er efterhånden nået til en rimelig forståelse af hjernens og kroppens funktion; men denne bog vil fokusere på, hvordan alle mennesker er nødt til at åbne sig for deres indre spiritualitet og bogstaveligt talt tage ansvaret for selve livet.

Engang var det accepteret at nogle få indviede – den såkaldte åndelige elite – fortalte os hvad og hvordan vi skulle tro. Dette religiøse monopol sikrede præsteskabet stor rigdom og magt i samfundet. Det gjaldt for alle religioner. For at fastholde denne umådelige rigdom og magt var de forskellige religiøse retninger villige til at begå uhyrligheder i Guds navn.

Men i nutidens ”globale” verden vil de fleste individer snart blive klar over at der ikke er brug for ordinerede mellemmand til at forbinde dem med den åndelige verden. Denne erkendelse er det næste naturlige skridt i den menneskelige evolution og vil indvarsle en æra hvor menneskeheden står i direkte forbindelse med den åndelige verden – og tegner en lige linje mellem mennesket og dets spiritualitet.

Hvorvidt de selvbestaltede mellemlid mellem samfundet og de guddommelige magter nogensinde har været nødvendige, kan give stof til eftertanke; men det religiøse *establishment* har altid været præget af magt, rigdom og indflydelse. Dette skabte en lukrativ position for en lille elite og en barriere for almindelige mennesker, som havde forbud mod at tænke selv – stik imod de oprindelige læreres intention.

Hvis vi ser på udviklingen af vores egen iboende spiritualitet, kan vi se at der har været mange forhindringer. Når det gælder

religion, udviser mange mennesker ekstrem tolerance og loyalitet over for det religiøse system de har fået overleveret af deres forældre og bedsteforældre. Dermed bliver de stærkt modvillige til at acceptere nogen form for forandringer overhovedet. Mental stivhed skaber selvsagt enorme forhindringer.

HVAD ER OPSKRIFTEN PÅ ET MENNESKE?

Hvad består et menneske af? Af 20 % krop, 30 % sind og 50 % ånd? Eller af 99 % biologi og 1 % flygtig guddommelighed? Hvad bliver vi født med, og hvad lærer vi af vores omgivelser? Hvad har menneskehedens fremtidige evolution i vente for os?

Videnskabsfolk og filosoffer har altid forsøgt at finde frem til den indbyrdes forbindelse mellem arv og miljø. Paradokset er at vi fødes som *tabulae rasae* – ubeskrevne tavler – men samtidig besidder vi enorm biologisk viden. Ifølge den nyeste neurologiske forskning fødes vi med visse iboende evner som hjælper os med aktivt at absorbere fra og finde mening med omgivelserne.

En af disse evner består i at stille selvreflektive eksistentielle spørgsmål som sætter os i stand til at justere vores etiske adfærd. Selv det fysiske univers støtter denne idé. Menneskeheden er om-sider ved at åbne nye perceptionsdøre. Vi er langsomt ved at komme i gang med at udforske de enorme personlige spirituelle ressourcer, der er indkodet i selve vores biologiske fundament.

Konsekvenserne af en sådan udforskning vil være enten at forlade de etablerede religioner, som i de fleste tilfælde alligevel er stivnede i forældede ceremonier, eller at blive hvor man er og arbejde på at give sin specifikke kirke nyt liv indefra. Det værste er at gøre ingenting og blot forblive passivt medlem i forsøg på at hage sig fast til sin sociale status og menighedens accept.

ETIKKEN ER I VORES GENER

Som art kan vi anskues på mange forskellige måder, fra spirituelle væsener med et universelt etisk formål til slet og ret primater uden andet formål end forplantning. Det er det overordnede eksistentielle spørgsmål, på hvilket der er mange svar, men kun få der har vist sig af varig værdi.

Menneskehedens kulturelle mangfoldighed kan være fascinerende – og man kan fornemme endnu et lag bag de forskellige skismer og dogmer: en enhed bag alle forskellighederne. Mange observationer peger på at alle kendte religioner og teorier dybest set peger på den samme guddommelige kilde.

Hvis det var muligt at filtrere alle overbevisninger, filosofier og videnskabelige retninger gennem en kulturel si, ville vi have en menneskelig ekstrakt af den guddommelige visdom. Denne ekstrakt eller essens ville være oprindelsen til alle fortolkninger og oversættelser. En forenet visdom. Og gennem denne dybere menneskelige visdom kunne man forsøge at afdække menneskehedens ”etiske dna”.

Denne kæde af menneskelige grundværdier vil, når den er bragt helt frem for dagens lys, vise at vi alle deler den samme indre etik – som strækker sig ud over alle de kulturelle eller sociale forskelligheder vi måtte have udviklet. Og i denne dybe etiske kerne ligger den urokelige forvisning om at alle mennesker er lige værdifulde, uanset vores sociale status, rigdom eller uddannelse.

Nærværende bogs grundantagelse er at alle mennesker fødes med et grundlæggende etisk fundament; disse kerneværdier udgør en skjult kode, som trods vores overfladiske forskelligheder åbenbarer hele menneskehedens indbyrdes forbundethed. Når vi gør os dette klart og anerkender det på et globalt plan, vil det give os et hårdt tiltrængt perspektiv på vores fremtidige handlinger og bringe os i kontakt med vores kollektive bevidsthed, hvor vi vil se os selv som én art – der udspringer fra én kilde.

Etikken er med andre ord vævet ind i vores gener og giver os en naturlig og universel forståelse af, hvordan vi skal gebærde os i verden. Ved at tage vare på både det individuelle og det kollektive vil vi kunne sikre en bæredygtig fremtid for menneskeheden.

I det efterfølgende kommer Dalai Lama ind på at det ikke er nok bare at iklæde sig nogle gevandter og så tro at man partout bliver mere spirituel af den grund. Og nu er det ikke for at hænge buddhismen særligt ud – for dette fænomen med at ændre ydre fremtoning ses af tilhængere i alle trossystemer – men inden for de seneste 10 år er det – særligt i Vesten – blevet meget trendy at gå med buddhistiske bedekæder og bruge buddhaskulpturer til udelukkende dekorative formål – f. eks. som stearinlys eller som bademåtte. Buddhismen er blevet populær i en sådan grad, at det er blevet problematisk, al den stund visse alternative ”New Age”-tolkninger af buddhistiske principper udelader at italesætte den personlige menneskelige ansvarlighed. Udvandede buddhistiske ”forklaringer” om, hvordan alting er nøjagtig som det skal være – at Universet er selvregulerende, og hvordan mennesker der lider eller er uheldige, selv er skyld i deres egen karma – gør det nemt og bekvemt at vende det blinde øje til. Passiv accept af tingenes tilstand er en frygtelig farlig tilstand at blive lullet ind i, fordi den undergraver menneskets følelse af personlig ansvarlighed.

Sebastian: Bør vi skjule vores religiøse overbevisninger i et forsøg på at blive accepteret?

Dalai Lama: Jeg vil mene at det at ære sin egen religion er et individuelt anliggende, men vi er nødt til at lære at respektere andres ret til at tro på noget andet end vi selv tror på. Vi er nødt til at lære at være tolerante.

I en buddhistisk tekst hedder det: ”Jeg vil ikke ændre min

tænkemåde for noget.” Jeg kan ændre min fysiske fremtoning og min adfærd, og stadig være tro mod min oprindelige tænkning indvendigt.

Jeg kan ikke tale på vegne af andre traditioner; men buddhismen er en livsstil. Den har at gøre med hvordan vi tænker og træner sindet, og har intet at gøre med farven på vores tøj.

Nogle af mine amerikanske venner som er blevet Zen-tilhængere har ændret deres påklædning og går nu klædt som en japansk zen-munk. De har sågar udskiftet møblerne i deres hjem for at blive fuldstændig japanske. Det er at gå til yderligheder.

Man bliver ikke buddhist af at gå klædt eller møblere sit hjem på en bestemt måde. Man praktiserer buddhisme ved at stræbe efter at blive ydmyg, ærlig og tolerant.

Der er også en vis vesterlænding, der har erklæret sig selv for at være en meget højtstående tibetansk lama. Når han kom for at høre mig tale, sendte han først nogle af sine disciple for at reservere en siddeplads til ham. Så kom han og satte sig, og hans disciple lagde et tæppe om ham, som om han var en meget højtstående lama (klukler).

Det giver ingen mening. Helt ærligt, det er temmelig fjollet. Enhver som føler at den buddhistiske måde er mere effektiv og mere passende for ham eller hende, kan praktisere buddhisme. Og der er ingen grund til at sige noget til andre om det. Men hvis en anden person udviser oprigtig interesse for vores religion, mener jeg at det er en god idé at dele vores egne oprigtige oplevelser med den pågældende.

Vi bør ikke forsøge at overbevise vedkommende om at gøre det samme i sit eget liv. Vi deler blot vores egne oplevelser, så kan den anden vælge hvad der er rigtigt for ham eller hende.

**De rigeste 400 mennesker i verden ejer mere
end de 3 milliarder fattigste**

**Vores dna fortæller, at vi tilhører ét folk
– hvordan er det så lige, at vi behandler hinanden?**

**NATO bruger hvert år US\$ 456 mia. på militært isenkram
– kunne de bruges bedre på uddannelse?**

Tre dages interview med Dalai Lama og mange, mange års arbejde med mennesker, ledelse og holistisk udvikling ligger bag "På sporet af det etiske menneske". Her præsenterer Sebastian Nybo en række etiske dilemmaer mennesker og verden står over for i dag, og Nybo anviser nogle tanker og enkle værktøjer, vi hver især kan bruge for at rette op på klodens skæve udvikling.

Til hvert kapitel hører et uddrag fra Nybos samtale med Dalai Lama. De to er enige om, at der er nok at tage fat på. Ikke desto mindre er menneskets evner fantastiske, og hvis vi tager ansvaret på os, lærer at samarbejde ud fra fornuft, nytænkning og medfølelse, er der stadig håb for en bæredygtig fremtid i balance med hinanden og jordens økosystem.

Det handler blot om, hvad *du* vil bidrage med.

En vigtig bog

"På sporet af det etiske menneske" er en vigtig bog netop nu... dens budskab om at etiken ikke kan gradbøjes, at hvert enkelt menneske må tage stilling og ansvar i en verden, der dag for dag tegner mere kaotisk og uforudsigelig... gør bogen til et "must" for alle der interesserer sig for, hvordan vi får udviklet et nyt værdisæt til at imødegå klimaændringer, finanskriser, krig og dysfunktionel handel... og modet til at behandle hinanden med respekt og værdighed...!

Christian Have, Have PR og Kommunikation

En bog der kalder på det bedste i os

"Sebastian Nybo taler til det bedste i os, til vores potentiale, til vores storhed - når han minder os om det etiske ansvar vi bærer for hinanden og ikke mindst for klode, der er under et så massivt pres. Bogen - som er et kærligt opråb til os - er brædt funderet, velargumenteret og tilbyder konkrete og anvendelige etiske handlemåder for os alle uanset om vi er ledere, virksomhedsejere eller arbejdstager. Den er til os alle som verdensborgere"

Charlotte Mandrup, Ledelsesrådgiver og forfatter

En meget værdifuld bog

"På sporet af det etiske menneske" er en meget værdifuld bog om etik - og ikke kun i et alment menneskeligt perspektiv, men også specifikt for ledere, virksomhedsejere og arbejdstagere. En bog om en bæredygtig fremtid, hvor erhvervslivet spiller en central rolle, men hvor hver enkelt af os må tage ansvar for det, vi hver især kan gøre - et meget vigtigt budskab - og så netop nu!

Steen Hildebrandt, professor, forfatter og ph.d.

"På sporet af det etiske menneske", skrevet af Sebastian Nybo, er den bedste bog, jeg har læst i 2009 -

Alun Biggart

[Du kan købe hans fantastiske bog her](http://www.alun.dk/shop/paa-sporet-af-det-etiske-menneske-af-sebastian-nybo-med-hh-dalai-lama.html)

<http://www.alun.dk/shop/paa-sporet-af-det-etiske-menneske-af-sebastian-nybo-med-hh-dalai-lama.html>

Kom og hør Sebastians spændende seminar: "På sporet af det etiske menneske"

<http://www.alun.dk/shop/etiske-menneske.htm>